

GEOGRAFICKÉ ASPEKTY VYTVÁRANIA SPOLOČNÝCH OBECNÝCH ÚRADOV V KONTEXTE MIKROREGIONÁLNEJ MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁCE

Robert Ištók* a Radoslav Klamár**

*Katedra geografie a geoekológie, Fakulta prírodných a humanitných vied, Prešovská univerzita, 17. novembra 1, 080 01 Prešov, ištok@unipo.sk

** Katedra geografie a geoekológie, Fakulta prírodných a humanitných vied, Prešovská univerzita, 17. novembra 1, 080 01 Prešov, klamar@unipo.sk

Abstract: Scattered urban structure of the Slovak republic is reflected in a great number of basic local administration urban units - municipalities. With regard to delegating wider competence to municipal self-government bodies the possibility of common municipal offices is considered. The article focuses on geographical aspects of this process and it draws from experience of institutional integration of municipalities in the microregion Ptava in the district of Humenne.

Keywords: mikroregion, municipalities, municipal self-government, common municipal offices

1. ÚVOD

Spoločensko-politické zmeny u nás po roku 1989 sa odrazili aj v transformácii systému verejnej správy. Realizované reformy tohto systému, ktoré trvajú do súčasnosti, boli laickou i odbornou verejnosťou prijímané pomerne kriticky. Vedecký prístup, ktorého sa zúčastňovali aj geografi bol často potlačený do úzadia a reformné kroky boli spolitizované. V súčasnosti sa presadzuje reforma najnižších stupňov samosprávy, resp. komunálna reforma. Význam geografických výskumov pri jej realizácii je nepochybný.

2. SPOLOČNÉ OBECNÉ ÚRADY AKO SÚČASŤ KOMUNÁLNEJ REFORMY NA SLOVENSKU

Na základe viacerých argumentov sa na Slovensku postupne presadzuje realizácia myšlienky utvárania spoločných obecných úradov. Tento proces sa opiera aj o obsah legislatívnych dokumentov, ktoré boli u nás prijímané po roku 1998 a spolupráca obcí v tomto kontexte je súčasťou materiálu Komunálna reforma, ktorý bol predložený na verejnú diskusiu v roku 2004. Tento dokument podporuje spoluprácu obcí, vytvára priestor na ich zlučovanie a v podstate teda presadzuje podmienky na realizáciu procesu municipalizácie. Cieľom reformy územnej samosprávy na komunálnej úrovni je „vytváranie podmienok presunu maximálne možného rozsahu kompetencií na obce a zabezpečenie ich výkonu“ (Nižňanský 2003), k čomu by malo prispieť vytváranie spoločných obecných úradov, poskytujúcich pre svoje zázemie integrované verejnoprávne služby na kvalitnej a efektívnej úrovni.

Zároveň sa v tlači prezentovali aj návrhy na vytváranie vyšších miestnych správnych celkov, resp. miestnych správnych jednotiek, ktoré by boli inštituálne zabezpečené spoločným obecným úradom. Vyššie miestne správne celky by boli vlastne združeniami obcí, ktoré by nezanikli, zachovali by si svoju identitu a istý stupeň autonómie ako aj samosprávne orgány, disponujúce vymedzenými kompetenciami. Zároveň by sa legislatívnymi prostriedkami

zabránilo zneužívaniu postavenia dominantnej obce. V. Nižňanský (in Nižňanský – Mesežnikov 2002) uvažuje o zriadení 169 miestnych správnych jednotiek, vymedzených na základe viacerých kritérií.

Treba pripomenúť, že spoločné obecné úrady začali na Slovensku vznikať na základe delegovania kompetencií stavebnej agendy na obce v rámci decentralizačných trendov prebiehajúcej reformy verejnej správy. V roku 2004 bolo na krajských úradoch zaregistrovaných 172 spoločných obecných úradov združujúcich 2644 obcí (Kolektív 2004). Možno teda povedať, že ich pôsobenie zároveň umožnilo vytvárať skúsenosti z medziobecnej spolupráce, aj keď iba v obmedzenom rozsahu činnosti.

Významný potenciál z hľadiska skúseností medziobecnej spolupráce predstavuje fungovanie mikroregionálnych združení obcí. Viacročná spolupráca susedných obcí na tejto úrovni vytvára možnosti zúročenia získaných poznatkov pre vytváranie a pôsobenie spoločných obecných úradov s integrovanými právomocami a zároveň umožňuje využiť schopných členov obecných samospráv pre činnosť v novovytváraných inštitúciách.

Problém spolupráce a kooperácie samospráv obcí, spojený s vytváraním inštitúcií a orgánov medziobecného charakteru je nepochybne zložitou, viacrozmernou a citlivou otázkou, týkajúcich sa jednotlivých samosprávnych komunít. Svedčia o tom skúsenosti viacerých štátov Európy, kde proces, ktorý je nazývaný aj municipalizáciou, už prebehol. Za efektívnu bola vo väčšine štátov považovaná municipalita s 5000 až 10 000 obyvateľmi. Je však potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na špecifické podmienky jednotlivých štátov (najmä sídelnej štruktúry) nie je možné stanoviť optimálnu veľkosť najnižšieho stupňa samosprávy (Hampl – Müller 1998), ktorou je obec, komúna či municipalita.

Ako upozorňuje R. Maes (1997), procesy spájania obcí do väčších samosprávnych celkov sú veľmi náročné z administratívneho hľadiska a citlivé pre občanov, preto si vyžadujú starostlivú prípravu a podrobný výskum. Je nepochybné, že významné miesto zaujíma v tomto kontexte geografia, ktorá má dostatočný výskumný potenciál na to, aby výrazne prispela k vedeckému prístupu k realizácii komunálnej reformy na Slovensku.

3. ŠPECIFIKÁ SLOVENSKA V KONTEXTE REALIZÁCIE KOMUNÁLNEJ REFORMY

Realizácia komunálnej reformy, smerujúca k municipalizácii sa u nás opiera o viaceré argumenty. Z nich sa azda najviac zdôrazňuje rozdrobenosť sídelnej štruktúry na Slovensku, pričom sa poukazuje na príliš vysoký počet obcí. Rast počtu obcí bol spojený s demokratizačnými procesmi po roku 1989, keď do roku 2002 pribudlo na Slovensku až 189 obcí (Nižňanský in Nižňanský – Mesežnikov eds. 2002) a ich počet sa priblížil k hodnote 2900. S tým súvisí aj príliš vysoký počet samospráv. Rast počtu obcí bol obmedzený až legislatívnymi opatreniami v roku 2001, keď novela Zákona o obecnom zriadení (zákon č. 453/2001 Z. z.) stanovila o. i. pre vznik novej obce prekročenie hranice 3000 obyvateľov.

V kontexte potreby komunálnej reformy sa argumentuje hlavne rozsiahlou sieťou malých sídiel, za ktoré sú považované spravidla obce do 1000 obyvateľov, pričom v tejto kategórii je na Slovensku až 70 % obcí. Vo veľkostnej kategórii do 500 obyvateľov je približne 43 % obcí, ktoré sa nachádzajú najmä v nedostatočne rozvinutých regiónoch východného a stredného Slovenska (Tichý 2003).

Pri presadzovaní zmien na komunálnom stupni verejnej správy sa argumentuje aj ďalšími faktami. Ide tu najmä o úspory, súvisiace s redukciou administratívneho aparátu a zároveň s širšími možnosťami zabezpečenia kvalifikovaných a schopných pracovníkov v komunálnej sfére, ktorých bude možné stabilizovať. Menší počet samosprávnych jednotiek

s vyšším počtom obyvateľov by zabezpečilo vyššiu efektivitu a výkonnosť samosprávnych orgánov a administratívy.

Ďalej sa spomína odstránenie problémov, ktoré vznikajú pre roztrieštenosť finančných zdrojov medzi obce, čím vznikajú a zároveň rastú rozdiely medzi bohatými a chudobnými obcami. Vznik spoločných obecných úradov u nás by mohol o. i. prispieť ku skvalitneniu fungovania územných samospráv na najnižšej úrovni, čo by mohlo prispieť k revitalizácii vidieckych sídiel. Ďalšie argumenty sa týkajú mobility obyvateľov za prácou vzdelaním a službami, ktorá spôsobila, že hranice obcí stratili v súčasných podmienkach svoj význam.

Komunálne reformy v západnej Európe, spojené s procesom municipalizácie, boli realizované na báze dobrovoľnosti alebo na základe zákona. V rámci nich došlo k výraznej redukcii počtu najnižších samosprávnych jednotiek napr. v Belgicku (z 2359 na 589), v Dánsku (z 1388 na 275) a vo Švédsku (z 2500 na 288). Tieto procesy trvali niekoľko rokov (vo Švédsku sa komunálna reforma realizovala v priebehu 12 rokov). Naproti tomu niektoré štáty si zachovali rozdrobenú štruktúru komún (vo Francúzsku je ich až 36 433).

Vychádzajúc zo špecifík vývoja u nás, ako aj z utvorenej sídelnej štruktúry možno predpokladať, že v súčasnosti nemožno uvažovať s takou radikálnou redukciou miestnej samosprávy ako v niektorých štátoch západnej Európy. Presadzovanie radikálnej podoby komunálnej reformy môže naraziť na odpor zo strany obecných samospráv, ale aj občanov.

4. PROCES REALIZÁCIE KOMUNÁLNEJ REFORMY V SLOVENSKÝCH PODMIENKACH

Obzvlášť citlivý bude spôsob presadzovania tejto reformy. Prijatie zákona o zriadení spoločných obecných úradov a vymedzení miestnych správnych jednotiek môže viesť k odmietnutiu reformy a k nedôvere, spôsobenej uplatnením direktívnych metód. Výhodou je možnosť vymedzenia časového obdobia realizácie a riadený proces priebehu reformy s možnosťou uplatnenia vedeckého prístupu pri vymedzení miestnych správnych jednotiek. Dobrovoľný proces kreovania spoločných obecných úradov s integrovanými právomocami bude pravdepodobne časovo zdĺhavý a môže viesť ku vzniku heterogénnych územných celkov miestnych správnych celkov. Preto je potrebné vychádzať zo skúseností susedných štátov, kde tento proces už prebehol alebo prebieha.

Významnú úlohu v tomto kontexte môžu zohrať negatívne skúsenosti z predchádzajúceho obdobia. Ide predovšetkým o doznievanie direktívnych zásahov do sídelnej štruktúry Slovenska v období socializmu. Návrh výhládovej organizácie osídlenia SSR, schválený uznesením vlády SSR č. 1/1972 a na jeho základe URBION-om spracovaná súborná koncepcia Organizácie osídlenia SSR podľa krajov kategorizovali obce na základe aplikácie strediskovej sústavy osídlenia na strediskové sídla obvodného významu, strediskové sídla miestneho významu, nestrediskové sídla vyššieho významu a ostatné sídla. Najviac boli v kontexte týchto dokumentov poškodené sídla, ktoré nemali strediskový charakter a teda ich rozvoj bol zastavený s predpokladom ich postupného zániku. Aj Projekt urbanizácie SSR, schválený vládou SSR (uznesenie č. 284/1976) vyhlásil časť obcí za neperspektívne. Negatívny vplyv malo aj direktívne zlučovanie obcí, resp. ich pripájanie k mestám, ktoré sa presadzovali najmä po roku 1961 a výrazne narušilo sídelnú identitu a vzťahy medzi sídelnými spoločenstvami.

Proti návrhu zákona o poverených obciach, ktorý pripravovalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v roku 2002, vystúpili organizácie obecných samospráv. Jeho súčasťou mal byť aj zoznam týchto obcí. Predstavitelia samosprávy to vnímali ako návrat k systému strediskových obcí, vymedzených direktívnym spôsobom. Výhrady proti realizácii komunálnej reformy zo strany obecných samospráv a tiež občanov obcí, ktoré sa nestanú

sídlom spoločného obecného úradu môžu prameniť aj z obáv zo straty identity ako aj z poklesu postavenia vlastnej obce na úkor obce, kde bude mať sídlo spoločný obecný úrad.

Vytváranie spoločných obecných úradov, zabezpečujúcich komplexnú agendu, súvisiacu s pridelenými kompetenciami, je v podstate kompromisný návrh, ktorý sa zatiaľ opiera o dobrovoľnosť a iniciatívu obecných samospráv a občanov, ktoré by mali pochopiť výhody ich fungovania. Sú to spravidla malé obce, ktoré sú problematické z hľadiska možností, kvality a komplexnosti výkonu vlastných a prenesených kompetencií.

Hľadanie optimálneho riešenia uvedenej problematiky v slovenských pomeroch prináša viacero východísk. Jedným z riešení je napr. vytvorenie dvojstupňového systému komunálnej samosprávy, v ktorom malé obce budú mať obmedzený rozsah kompetencií (Nemec – Berčík 1997). V rámci tohoto systému budú fungovať spoločné obecné úrady, vykonávajúce administratívne služby pre viaceré obce.

5. PERSPEKTÍVA VYTVÁRANIA SPOLOČNÝCH OBEČNÝCH ÚRADOV S INTEGROVANÝMI KOMPETENCIAMI (SKÚSENOSTI A NÁZORY Z MIKROREGIÓNU PTAVA)

Pri hodnotení problematiky spoločných obecných úradov pre komplexnú verejnosprávnú agendu je dôležité poznať názory tých, ktorých sa bude reforma bezprostredne dotýkať a ktorí ju budú uplatňovať v praxi, teda predstaviteľov samosprávy.

V našom prípade sme zisťovali názory na túto problematiku u starostov štyroch vidieckych obcí Ptičie, Chlmec, Kamienka a Porúbka (okres Humenné), ktoré sú od roku 2001 organizované v mikroregionálnom združení Ptava a teda majú už trojročné skúsenosti spolupráce na miestnej úrovni. Starostovia obcí v rámci dotazníkového šetrenia formou rozdáwanej ankety odpovedali celkovo na 9 otvorených otázok týkajúcich sa problematiky spoločných obecných úradov vychádzajúc z vlastných vedomostí a skúseností s touto problematikou. Išlo o nasledujúce otázky :

1. Aký je Váš názor na vytváranie spoločných obecných úradov pre komplexnú verejnosprávnú agendu?

Medzi starostami v tejto otázke vládla úplná zhoda a všetci vyjadrili svoj súhlasný postoj k myšlienke vytvárania spoločných obecných úradov pre komplexnú verejnosprávnú agendu. Ich presvedčenie pramenilo z množstva delegovaných kompetencií a nárastu príslušnej agendy, ktorú samosprávy obcí nie sú schopné zvládať na požadovanej úrovni iba vlastným odborným a personálnym zabezpečením.

2. Aký je Váš názor na podobu procesu vytvárania spoločných obecných úradov v prípade možnosti dobrovoľného združovania obcí (s pravdepodobnosťou pomalšej realizácie) alebo združovania obcí na základe zákona, prijatého v NR SR (riešenie s rýchlejšou realizáciou)?

V tomto prípade sa názory dotazovaných čiastočne rozchádzali. Traja starostovia boli jednoznačne za vytváranie spoločných obecných úradov na princípe dobrovoľnosti vychádzajúc zo súčasnej siete mikroregiónov, pričom zákon by bol uplatnený iba v prípadoch, ak by sa obce nedokázali sami navzájom dohodnúť. Posledný zo starostov (obec Ptičie), ktorý je zároveň aj štatutárom a jedným zo šiestich starostov tvoriacich radu spoločnej obecnej úradovne (spoločný obecný úrad Ptičie) v Humennom slúžiacej pre 59 obcí okresu, sa vyjadril k tejto otázke v tom zmysle, že vhodnejším riešením by bolo združovanie obcí na základe zákona prijatého v NR SR. Tento jeho názor vyplýva zo skúseností s problémom vzájomnej dohody medzi obcami resp. ich samosprávami. Aj on však zastáva líniu verejnej diskusie, ktorá by predchádzala prijatiu samotného zákona.

3. Máte dostatok informácií o problematike vytvárania spoločných obecných úradov alebo by ste privítali viac podrobnejších informácií týkajúcich sa nielen reformy samotnej, ale aj informácií zo samotnej praxe?

Pri tejto otázke všetci starostovia deklarovali nespokojnosť s nedostatkom adekvátnych informácií týkajúcich sa pripravovanej reformy na úrovni miestnej samosprávy. Poukazovali na to, že mnohé základné informácie si musia často krát vyhľadávať sami prostredníctvom vlastných informačných zdrojov resp. sa spoliehať na pomoc a ochotu od kolegov z iných obcí. Chýbajúce informácie sú často príčinou aj nejednotnosti pri vedení obecnej agendy, z čoho potom vyplývajú mnohé problémy pri komunikácii s inými obecnými úradmi a inštitúciami.

4. Zúčastnili ste sa už niekedy školenia súvisiaceho s problematikou spoločných obecných úradov s komplexnou verejnosprávnou agendou?

Nedostatok informácií avizovaný v odpovediach na predchádzajúcu otázku súvisí aj s tým, že iba jeden starosta (obec Ptičie) sa zúčastnil školenia venovaného problematike spoločných obecných úradov, ktoré bolo organizované v réžii ZMOS a to najmä preto, lebo zastupuje spoločnú obecnú úradovňu v Humennom. Ostatní starostovia sa s potrebnými informáciami prezentovanými na podobných školeniach nestretli.

5. Stretli ste sa v poslednom období s pozitívnymi resp. negatívnymi ohlasmi na túto problematiku od starostov z iných fungujúcich spoločných obecných úradovní?

Starostovia obcí mikroregiónu Ptava sa vo svojej praxi stretli s pozitívnymi i negatívnymi ohlasmi iných starostov na danú problematiku. Pozitívne reagovali najmä tí starostovia, ktorí už mali prvé skúsenosti z fungovania spoločných úradovní resp. vykonávali niektoré funkcie aj pre iné obce. Viac skepsy je cítiť z vyjadrení starostov menších obcí, ktorí sa obávajú pohltienia a straty vlastného samospravovania z pohľadu dominantnejších a väčších obcí.

6. Ako môžu vplývať doterajšie skúsenosti z mikroregionálnej spolupráce obcí (mikroregión Ptava) k vytváraniu a následnému fungovaniu spoločného obecného úradu s komplexnou verejnosprávnou agendou?

Starostovia vo svojich odpovediach oddeľovali prevažne administratívnu funkciu spoločných obecných úradov od fungovania lokálnej spolupráce v rámci mikroregiónu Ptava, ktorej hlavným cieľom je predovšetkým podporovať a plánovať socioekonomický rozvoj územia mikroregiónu. Založenie a fungovanie mikroregiónu Ptava napomohlo prostredníctvom riešenia niektorých spoločných problémov týkajúcich sa hlavne rozvoja územia k lepšej a intenzívnejšej spolupráci medzi obcami. V tejto súvislosti boli aj návrhy na vytvorenie 1-2 pracovných miest určených pre pracovníkov v oblasti rozvoja mikroregiónu, ktorí by v niektorých otázkach mohli spolupracovať aj s predstaviteľmi spoločných obecných úradov.

7. Aký je Váš názor na vybavovanie spoločnej obecnej agendy v spolupráci so samosprávou mesta Humenné, jej personálnym a materiálno-technickým zabezpečením?

V tejto otázke panovala zhoda názorov všetkých starostov, ktorí by jednoznačne uvítali spoluprácu so samosprávou mesta Humenné. Navrhovali, aby obce v bezprostrednom zázemí mesta (do vzdialenosti 10 km) patrili pod spoločný obecný úrad v Humennom. Pre toto svoje tvrdenie uvádzali väčšinou dôvody ako dlhoročná personálna a odborná spôsobilosť, skúsenosti so spravovaním vecí verejných a vedením pomerne zložitej agendy, ktorá bola delegovaná na obce a kvalitnejšie materiálno-technické zabezpečenie. Starosta Kamienky uviedol ešte jednu alternatívu spoločného obecného úradu pre vlastnú obec, ktorý by sa nachádzal v susednej obci Kamenica n/C. a združoval by obce organizované v Cirošskom mikroregióne, ktorého je aj Kamienka právoplatným členom.

8. Aký názor na vytváranie spoločných obecných úradov s komplexnou verejnosprávnou agendou zdieľajú poslanci obecného zastupiteľstva vo vašej obci?

Poslanci zastupiteľstiev v jednotlivých obciach sa podľa starostov veľmi nezaujímajú o túto problematiku a z tohto dôvodu sa k tejto otázke vyjadrujú iba okrajovo alebo vôbec.

Z ojedinelých vyjadrení poslancov je možné podľa starostov usúdiť, že podporujú myšlienku vytvárania spoločných obecných úradov.

9. Sú vo vašej obci administratívni pracovníci samosprávy, ktorí svojimi schopnosťami a skúsenosťami môžu úspešne zvládnuť agendu aj v rámci spoločného obecného úradu?

Obce väčšinou nedisponujú pracovníkmi, ktorí majú odbornú spôsobilosť zameranú na vybrané oblasti týkajúce sa spracovania príslušnej agendy. Ide zväčša o administratívne sily vybavujúce každodennú agendu a ich spôsobilosť pramení najmä z viacročných rutinných skúseností s touto prácou. Starosta Ptičia poukazoval na fakt, že bolo potrebné včas kontaktovať niektorých pracovníkov zo zrušeného okresného úradu disponujúcich potrebnými vedomosťami a skúsenosťami, ktorými by boli poplatní v rámci novoformujúcich sa spoločných obecných úradov, pričom by sa ušetrili nevyhnutné prostriedky i potrebný čas súvisiaci so zaškolením nových pracovníkov.

Z odpovedí na jednotlivé otázky týkajúce sa spoločných obecných úradov dochádzame k nasledujúcim záverom: vo všeobecnosti je zo strany predstaviteľov samosprávy deklarovaný pozitívny postoj k myšlienke vytvárania spoločných obecných úradov pre komplexnú verejnosprávnu agendu, čo vyplýva z chýbajúceho dostatočného personálneho a materiálno-technického zabezpečenia vybavovania obecnej agendy v rozsahu súčasných i navrhovaných kompetencií zo strany obcí. Z hľadiska samotného procesu vytvárania týchto spoločných obecných úradov prevláda názor na ich kreovanie na princípe dobrovoľnosti vychádzajúc zo súčasnej siete existujúcich mikroregiónov. Menšia nespokojnosť zo strany samosprávy vychádza z nedostatku informácií o príprave a návrhoch realizácie tejto komunálnej reformy ako aj jej finančného zabezpečenia.

6. ZÁVER

Ukazuje sa, že realizácia komunálnej reformy na Slovensku je nevyhnutným procesom. Slovenská geografická komunita by mala vo vlastnom záujme prispieť k jej príprave a realizácii. Z priestorového hľadiska by bolo potrebné, aby sa na Slovensku vytvorila homogénna sieť spoločných obecných úradov, aj keď pri zachovaní zásady dobrovoľnosti to bude pomerne problematické. Geografia by mala sformulovať svoje alternatívne stanoviská k optimálnej veľkosti obvodov spoločných obecných úradov (z hľadiska počtu obyvateľov), opierajúc sa o rozsah ich kompetencií. Ďalej by mala navrhnúť vymedzenie týchto územných celkov a tiež sídla spoločných obecných úradov.

Pri hľadaní vymedzenia územnej pôsobnosti spoločných obecných úradov bude potrebné uplatniť vedecký prístup, opierajúci sa o zásady regionalizácie. Okrem toho bude potrebné zohľadniť aj ďalšie faktory a kritériá, súvisiace najmä s občianskou vybavenosťou obcí, rešpektovaním hraníc vyšších jednotiek verejnej správy, vývojom územno-správneho členenia, zladením záujmov štátnej správy a samosprávy, pridelenými kompetenciami, sídelnou štruktúrou, dostupnosťou navrhovaných centier a i. Absencia geografického prístupu k tejto problematike by nepochybne spôsobila nedostatky v realizácii komunálnej reformy na Slovensku.

Poznámka: Príspevok vznikol v rámci riešení vedeckých projektov VEGA č. 1/304/04 „Transformácia politicko-priestorových systémov a systémov demokracie v kontexte globalizácie“ a VEGA č. 1/0367/03 „Vývojové tendencie regionálnych komplexov východného Slovenska v období globalizácie a transformácie slovenskej spoločnosti a ich potenciál pre ďalší rozvoj“ na katedre geografie a regionálneho rozvoja Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity.

Literatúra

- Hampl, M., Müller, J. 1998. Jsou obce v České republice příliš malé? In: *Geografie–Sborník České geografické společnosti*, 103, 1, s. 1-11.
- Ištók, R., Matlovič, R., Michaeli, E. 1999. *Geografia verejnej správy*. Prešov.
- Ištók, R., Tej, J. 2004. Perspektívy reformy územnej samosprávy na miestnej úrovni v kontexte sídelnej štruktúry Slovenska. In: *Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis. Prírodné vedy*, r. XLII, Folia geographica, 7, s. 62-74.
- Kolektív, 2004. Informácie o výkone štátnej správy v obciach a VÚC (3). In: *Verejná správa*, 59, 23, s. 12-22.
- Komunálna reforma – materiál na diskusiu. In: *Verejná správa*, 59, 17, s. 19-21.
- Maes, R. 1997. Miestna samospráva a územné členenie. In: *Delmartino, F. – Vermessen, E. – Miháliková, S. – Faltán, L. (eds.). Nové podoby verejnej správy (slovenská a flámska skúsenosť)*. Bratislava, s. 34-62.
- Nemec, J., Berčík, P. 1997. Zlučovanie obcí alebo ich funkcií: efektívnosť a rovnosť. In: *Delmartino, F. – Vermessen, E. – Miháliková, S. – Faltán, L. (eds.). Nové podoby verejnej správy (slovenská a flámska skúsenosť)*. Bratislava, s. 34-62.
- Nižňanský, V. 2002. Spoločenský, historický a európsky kontext reformy verejnej správy na Slovensku. In: *Mesežnikov, G., Nižňanský, V. (eds.): Reforma verejnej správy na Slovensku 1998 – 2002*. Bratislava, s. 15-58.
- Nižňanský, V. 2003. Súčasťou reformy je medziobecná samospráva. Návrh ďalšieho postupu decentralizácie a dekoncentrácie verejnej správy. In: *Verejná správa*, 58, 8, s. 21-23.
- Tej, J. 2002. *Región a správa*. Prešov.
- Tichý, D. 2003. Riešením sú spoločné obecné úrady. Finančno-ekonomické nástroje na efektívne riešenie rozdrobenosti obcí. In: *Verejná správa*, 58, 1, s. 22-23.

Summary

Geographical aspects of joined municipal authorities creation in the context of microregional intermunicipality cooperation

The local government reform at its lowest tiers i. e. the local government at the level of communities and towns is being nowadays pursued in Slovakia. The objective of the local government reform is to create the conditions for the maximum possible devolution of competencies to communities as well as for the securing their administration. In order to fulfill that aim, it is necessary to create joined municipal authorities. These institutions should provide the citizens within the hinterland with the integrated administrative services. The findings of geographical research also contribute to both - the designation of their seats and the delimitation of their hinterland.

The realization of local government reform in Slovakia is based on several arguments emphasizing mainly:

- The atomization the settlement structure of Slovakia and a large number of small communities,
- The increase of effectiveness and quality of administrative services in proposed smaller number of self-governing units,
- The elimination of financial fragmentation needed for development.

Specific conditions of Slovakia are not likely to arrange the radical reduction of self-government at the communal level as it was realized in some western European countries (f. ex. Belgium, Denmark, Sweden). The application of directive interference into settlement

structure during the socialist period (1948 - 1989) created the atmosphere of mistrust towards local government reform.

Searching for the optimal solving of the issue brings several theses. It is advantageous that they may be based on the experience from intermunicipality cooperation. One of the forms is to establish of microregional municipality association. On the basis of mayors inquiry in the Ptava microregional association (founded in 2001 by four communities in the Humenné district) following conclusions are fomulated:

- positive attitude to the creation of joined municipal authorities,
- support of their creation on the voluntary basis,
- need for better informativeness concerning the aims and the course of local government reform.

It can be seen that the realization of the local government reform is an indispensable process. Slovak geographical community should contribute to its preparation and realization, thus to give alternative statements to the optimal size of joined municipal authority districts, to delimitate them and to set the seats. The absence of geographical approach would undoubtedly cause the shortages in realization of local government reform in Slovakia.